

**UCHWAŁA NR XXX/254/2023
RADY GMINY W BROKU**

z dnia 31 marca 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023 - 2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40), w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 poz. 1249, z 2023 r. poz. 289) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023 – 2027, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy

Sylwester Runo

Załącznik do uchwały Nr XXX/254/2023

Rady Gminy w Broku z dnia 31 marca 2023 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2023-2027**

I. WPROWADZENIE

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Głównym celem gminnego programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Brok, a tym samym budowanie skutecznie działającego systemu uwzględniającego lokalne uwarunkowania i rozmiary zjawiska. Program określa zadania ukierunkowane na rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie, doskonalenie osób zajmujących się diagnozowaniem i pomocą rodzinom dotkniętym tym problemem oraz edukację i profilaktykę mieszkańców.

Wdrożenie w życie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy jest gwarancją zintegrowanych działań profilaktycznych, interwencyjnych i pomocowych w tym zakresie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Brok ma charakter długofalowy, działania obejmują lata 2023 - 2027.

Podstawy prawne działania Programu

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z 2023 r. poz. 289).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021r. poz. 2268 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 165, 240).
4. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40).
5. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 z 2022 r. poz. 2140).
6. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2022 r. poz. 1138z późn. zm.).
7. Krajowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie na rok 2023.
8. Wojewódzki program przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2021 - 2025.

II. CHARAKTERYSTYKA I DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Według definicji zawartej w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób w rodzinie, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty zdrowia, życia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie jest w Polsce, podobnie jak w innych krajach, jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku.

Przemoc w rodzinie określana jest też jako przemoc domowa, ponieważ dotyczy osób pozostających w najbliższej więzi ze sprawcą. Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy od przemocy fizycznej poprzez przemoc psychiczną, seksualną, ekonomiczną czy zaniedbanie.

Przemoc fizyczna to forma agresji łącząca się z naruszeniem granic ciała. Katalog zachowań będących przemocą fizyczną jest bardzo długi, w jego zakres wchodzi takie zachowania jak: bicie, kopanie, ciągnięcie za włosy, popychanie, szarpanie, duszenie, policzkowanie, wykręcanie kończyn, uciskanie części ciała, itp. Wobec różnorodnych definicji przemocy postuluje się przyjęcie zasady, że w przypadku, gdy sposobem działania sprawcy jest wykorzystywanie siły fizycznej mamy do czynienia z przemocą fizyczną.

Przemoc psychiczna jest niepożądanym oddziaływaniem na psychikę człowieka, naruszeniem jego woli, poczucia bezpieczeństwa, samooceny, wolności wyboru poprzez podjęcie działań lub wytworzenie atmosfery wywołującej zależność pomiędzy osobą stosującą przemoc psychiczną, a osobą która jej doznaje. Przykładami przemocy psychicznej jest zastraszanie, poniżanie, obrażanie, grożenie, upokarzanie, posądzanie o zdradę lub inne przewinienia, celowe wprowadzanie w błąd, narzucanie swojego zdania, wmawianie choroby psychicznej, wyszydzanie, izolowanie, ignorowanie, stwarzanie sytuacji zależności lub podległości u osoby doznającej przemocy itp.

Przemoc seksualna obejmuje różne działania, w tym wymuszony stosunek płciowy (gwałt) w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy, molestowanie seksualne, wykorzystywanie seksualne dzieci, osób niepełnosprawnych, zmuszanie do prostytucji, a także dotkliwe krytykowanie zachowań seksualnych.

Przemoc ekonomiczna polegająca na całkowitym uzależnieniu finansowym ofiary przemocy od sprawcy. Przybiera ona różne formy począwszy od kontroli i wydzielania pieniędzy do zaciągania kredytów czy zmuszania do ich zaciągania wbrew woli partnera, może to być też odbieranie zarobionych pieniędzy, niezaspokojenie czy lekceważenie podstawowych potrzeb materialnych bliskich osób, uniemożliwienie podjęcia pracy.

Zaniedbanie jako forma przemocy przejawia się brakiem wykonywania prawnego obowiązku opieki nad daną osobą, co może prowadzić do narażenia tej osoby na utratę zdrowia lub życia.

Przemoc w rodzinie stanowi naruszenie podstawowych praw człowieka i jest kwalifikowana jako przestępstwo.

Art. 207 Kodeksu Karnego stanowi:

„§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do dziesięciu lat.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”.

W celu podejmowania działań w zakresie przeciwdziałania przemocy niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. Gmina Brok jest małą gminą, liczy 2729 mieszkańców według stanu na dzień 31.12.2022 r. Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że ze świadczeń z pomocy społecznej w roku 2022 skorzystało 2,6 % ludności gminy. Głównymi powodami przyznania pomocy społecznej było ubóstwo, długotrwała choroba i bezrobocie. Pomoc realizowana była w różnych formach, zarówno pieniężnych, jak i niepieniężnych, a ważnym elementem pomocy była praca socjalna świadczona na rzecz osób i rodzin, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Pracownicy pomocy społecznej podejmowali działania na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy w Zespole Interdyscyplinarnym. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodzin dotkniętych przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”, realizowanej przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, sądu i służby zdrowia. Na terenie gminy Brok w roku 2022 założono 3 Niebieskie Karty przez przedstawicieli Policji. Z analiz przeprowadzonych przez Komisariat Policji w Małkini Górnej wynika, że jednym z głównych czynników wpływających na konieczność podjęcia interwencji przez Policję i założenia Niebieskiej Karty było nadużywanie alkoholu przez sprawców interwencji i wszczynanie awantur domowych. W roku 2022 Policjanci Komisariatu Policji w Małkini Górnej przeprowadzili łącznie 20 dochodzeń o czyn z art. 207 § 1 Kodeksu Karnego, które niejednokrotnie zakończyły się skierowaniem aktów oskarżenia do sądu. Ze statystyki wynika, że ofiarami przemocy najczęściej są kobiety i dzieci. Wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie może mieć także uzależnienie od alkoholu lub jego używanie. Statystyki pokazują, że wiele sprawców przemocy w rodzinie w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu. W większości przypadków nadużywanie alkoholu jest istotnym czynnikiem występowania zjawiska przemocy w rodzinie. W roku 2022 zmniejszyła się liczba prowadzonych procedur Niebieskiej Karty w stosunku do 2021 roku, ponadto często wszczynano procedurę Niebieskiej Karty w przypadkach występowania konfliktów rodzinnych nie mających charakteru przemocy. W celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinach podejmowano działania w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego. Diagnozowano sytuację rodzin w zakresie występowania przemocy i zgłaszanych potrzeb oraz prowadzono działania edukacyjne mające na celu przeciwdziałanie zjawisku przemocy. W latach 2021 - 2022 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na wniosek Zespołu Interdyscyplinarnego podjęła działania wobec 2 osób. W szkołach na terenie gminy Brok nie odnotowano aktów przemocy. Na terenie powiatu ostrowskiego nie funkcjonują specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie jak również placówki zapewniające miejsca noclegowe dla osób stosujących przemoc. Dane liczbowe świadczą o niewielkim rozmiarze występowania zjawiska przemocy na terenie

gminy Brok, jednak należy wziąć pod uwagę fakt, że zjawisko przemocy jest trudne do zbadania, ze względu na występowanie przemocy ukrytej, nie zawartej w statystykach. Zjawisko przemocy nadal często zamykane jest w czterech ścianach. Główną przyczyną jest opór osób dotkniętych przemocą przed wyjawieniem sytuacji na zewnątrz, ze względu na reakcję najbliższego otoczenia, zachowanie sprawcy, rozpad związku, itp.

III. ADRESACI PROGRAMU

1. Rodziny i osoby dotknięte lub zagrożone zjawiskiem przemocy.
2. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami dotkniętymi przemocą (pedagodzy, psychologzy, nauczyciele, pracownicy socjalni, kuratorzy rodzinni i społeczni, policjanci, pracownicy służby zdrowia, duchowni).
3. Przedstawiciele władz lokalnych.

IV. MIEJSCE I CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Gmina Brok w latach 2023 - 2027.

V. REALIZATORZY PROGRAMU

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
2. Zespół Interdyscyplinarny.
3. Komenda Powiatowa Policji.
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. Szkoły z terenu Gminy Brok.

VI. CELE PROGRAMU

Głównym celem programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

Cel główny zostanie osiągnięty poprzez następujące cele szczegółowe:

1. Ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Brok.
2. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc.
3. Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy.

VII. CZYNNIKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU

1. Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych.
2. Prawidłowa współpraca służb i instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy.
3. Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym.
4. Chęć zmiany i wyjścia z kryzysu

VIII. ZAGROŻENIA W REALIZACJI ZADAŃ

1. Brak współpracy rodziny w zakresie przewycięzania kryzysów.

2. Stereotypy funkcjonujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie.
3. Brak infrastruktury socjalnej w gminie.
4. Brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

IX. REALIZACJA CELÓW PROGRAMU

L.p.	Cel	Rodzaj działania	Podmiot realizujący	Termin realizacji	Wskaźniki
1.	Ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Brok	Współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego: - diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, - opracowanie i realizacja planu pomocy, - rozpowszechnianie informacji o możliwościach udzielania pomocy oraz instytucjach świadczących pomoc, - monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, - podejmowanie działań prewencyjnych w rodzinach zagrożonych przemocą, - dokumentowanie podejmowanych działań, - udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy : - współuczestnictwo w programach i kampaniach społecznych poświęconych przemocy w rodzinie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Przedstawiciele Policji, Członkowie GKRPA, Przedstawiciele Służby Zdrowia, Zespół Interdyscyplinarny, Kuratorzy Sądowi Placówki Oświatowe, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Komenda Powiatowa Policji	2023 - 2027 2023 - 2027	Liczba zdiagnozowanych problemów przemocy, Liczba opracowanych i zrealizowanych planów pomocy, Liczba monitorowanych rodzin, Liczba podjętych i udokumentowanych działań, Liczba działań prewencyjnych w środowisku, Liczba szkoleń z zakresu przemocy Liczba ulotek i informacji na temat przemocy , Liczba spotkań edukacyjnych, Liczba programów i kampanii społecznych
2.	Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc	Izolowanie sprawców Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholi i stosującymi przemoc Kierowanie wniosków do Sądu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny	2023-2027	Liczba przeprowadzonych rozmów z osobami stosującymi przemoc Liczba wniosków o leczenie odwykowe

3.	Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy	Udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą oraz zapewnienie miejsca w ośrodkach wsparcia Intensyfikacja pracy socjalnej z rodzinami, w których stosowana jest przemoc Udzielanie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej Prowadzenie poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2023 - 2027	Liczba udzielonych informacji Liczba rodzin objętych pracą socjalną Liczba rodzin objętych wsparciem systemu pomocy społecznej Liczba udzielonych porad
----	---	---	----------------------------------	-------------	---

X. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla ofiar przemocy.
3. Zwiększenie społecznej wrażliwości wobec aktów przemocy.
4. Pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy w rodzinie i sposobach radzenia sobie z tym problemem.
5. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie.
6. Zmiana postaw społeczeństwa wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
7. Wzrost kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy.
8. Zmniejszenie skali występujących w rodzinie dysfunkcji wynikających z przemocy.

XI. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Działania określone w Programie realizowane są przez Zespół Interdyscyplinarny oraz podmioty, o których mowa w art. 9 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Monitoring polegał będzie na zbieraniu i analizowaniu danych dotyczących zrealizowanych działań w ramach Programu. Umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Program podlegał będzie ewaluacji w oparciu o dane zebrane przez Zespół Interdyscyplinarny w Broku. Ewaluacja Programu powinna określić jego efektywność. Ustalone efekty ujęte zostaną w rocznym sprawozdaniu z realizacji Programu.

XII. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Broku do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy w Broku sprawozdanie z realizacji Programu.

XIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

1. Środki własne gminy.
2. Środki pozabudżetowe pozyskane z innych źródeł.

Przewodniczący Rady Gminy

Sylwester Runo